

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •

78. ÅRGANG

24. SEPTEMBER 1966

A V I N N H O L D E T : NR
• INTERVJU MED PROF. MOLLAND 18

NESTE NUMMER UTKOMMER 8. OKTOBER 1966

AV KIRKENS LIV

Uken 25. sept.—1. okt.

17. SØNDAG EFTER PINSE

Epistel: Ef. 4, 1—6.

Evangelium: Matt. 22, 34—46.

I «de grønne søndagers» tekster følger vi Kristus under hans vandring her på jorden, hvor han lærer folket hva troen egentlig er. Det være seg i samtale med fariseerne, trellbundet under Lovens bokstav — eller i de tallrike mirakler der det er mer enn helsen som fåes tilbake, og hvor vi gjentagne ganger hører «din tro har frelst deg». Episteltekstene fremhever Den Hellige Ånds virke hos de troende — hva det kreves å være en kristen. «Jeg formaner dere», sier Paulus i dag «at dere vandrer så som verdig er for det kall dere er kalt med — med all ydmykhet og saktmodighet, med langmodighet slik at dere tåler hverandre i kjærlighet — idet dere legger vinn på å bevare Åndens enhet i fredens bånd». Denne enhet som burde være det naturlige utslag av kjærligheten til Gud og vår neste — kristendommens sum. På dette hviler hele loven og profetene, sier Kristus i dagens evangelium — «Du skal elske Herren din Gud ... og din neste som deg selv.» Det er i denne kjærlighet den kristne har sitt kall — et kall til å være «ett legeme og én ånd ... én Herre, én tro, én dåp — én Gud og alles Fader, han som er over alle og gjennom alle og i alle».

MANDAG: *Ferialdag.*

TIRSDAG: *De bl. Kosma og Damian, martyrer.*

ONSDAG: *Den bl. Wenceslas, martyr. Tsjekkoslovakias vernehelgen (†929).*

TORS DAG: *Den bl. Mikael, erkeengel.*

FREDAG: *Den bl. Hieronymus, prest og kirkelærer. En av de største oversettere og kommentatorer Kirken har fostret (†419).*

LØRDAG: *Jomfru Marias lordagsmesse.*

Uken 2.—8. okt.

18. SØNDAG EFTER PINSE

Epistel: 1. Kor. 1, 4—8.

Evangelium: Matt. 9, 1—8.

Det er den stridende kirke vi lever i her på jorden — en stadig kamp mellom det gode og det onde. Men vi er blitt utrustet til denne kampmarsj mot den triumferende kirke vi engang skal bli del av. «Jeg takker alltid Gud for dere, sier Paulus, for den nåde som er dere gitt i Kristus Jesus.» I ham er vi blitt rike på alt mens vi venter på Herrens åpenbarelse. Men like som den verkbrudne i dagens evangelium, har også vi behov for å høre Kristi ord: «Vær frimodig, dine synder er deg forlatt». Gjennom botens sakramente kan vi igjen og igjen hente ny kraft, nytt pågangsmot til den videre kamp. Livet er ikke lett — det er en kamp på død og liv. «Ta dere i akt, heter det i Peters 1. brev, og stå djevelen imot, faste i troen ...» — «Men Herren skal styrke dere inntil enden, avslutter vår epistel i dag, slik at dere må være ulastelige på vår Herre Jesu Kristi dag.»

MANDAG: *Den bl. Terese av Jesusbarnet, jomfru. Denne unge karmelittinnen som døde bare 24 år gammel (1897) er misjonenes vernehelgen.*

TIRSDAG: *Den bl. Frans av Assisi, bekjenner. Tro mot Kristi eksempel samlet Frans tallrike disipler om seg i en orden der fattigdom og glede ikke er motsetninger. (†1226).*

ONSDAG: *Ferialdag.*

TORS DAG: *Den bl. Bruno, grunnlegger av Karteuserordenen (†1101).*

FREDAG: *Rosenkransfesten (som også kan feires 1. søndag i oktober). Sammen med Jesu Mor mediterer vi hans liv fra bebudelsen til hans død og oppstandelse, og endelig Marias egen herliggjørelse i himmelen.*

LØRDAG: *Den bl. Birgitta av Vadstena, enke (†1323).*

4. OKTOBER PÅ ENERHAUGEN

På festdagen for Frans av Assisi, 4. oktober, er det høymesse i St. Hallvard kirke kl. 18.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høymesse
OSLO: <i>St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61</i>	7.00 9.00 9.45 og 19.00	11.00
<i>St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 68 08 68</i>	8.35 18.00	11.00
<i>St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71</i>	8.15 9.00 11.30	10.00
<i>Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21</i>	8.30	—
<i>Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 212355</i>	9.00	10.30
<i>Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 21 25 87</i>	9.00	—
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 22 209</i>	8.00	11.00
BERGEN: <i>St. Pauls kirke, Christies gt. 16, tlf. 15 410</i>	9.00 19.00	11.00
<i>Vår Frue kirke, Helleveien, tlf. 56 245</i>	9.30 19.00	—
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke, Cappelenstgt. 1, tlf. 83 20 19</i>	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke, Kongens gt. 9, tlf. 11 438</i>	9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke, Kristian V's pl. 1, tlf. 1168</i>	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke, Torvg. 113, tlf. 23 751</i>	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke, Haralds gt. 21, tlf. 3195</i>	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Tberesia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 21 266</i>	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 225</i>	8.00	10.30
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet, Weidemannstgt. 3, tlf. 52 550</i>	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke, Romerikstgt. 1, tlf. 71 28 85</i>	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24, tlf. 51 038</i>	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke, Sverres gt. 26, tlf. 50 793</i>	7.45	10.45
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell (1. og 3. søndag) O. Haraldssonstgt. 49, tlf. 53765</i>	17.30	—
STABEKK: <i>Maria kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35</i>	8.30 19.00	10.45
STAVANGER: <i>St. Svitbun kirke, Dronningens gt. 8, tlf. 25 534</i>	8.00	10.30
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke, Sandefjordgt. 1, tlf. 11 949</i>	8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21214</i>	8.45 19.00	11.00
<i>St. Elisabeth hospital, Ila tlf. 21607</i>	6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke, Flintegt. 5, tlf. 2779</i>	8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykehjem, Jernbanegt. 29</i>	8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467</i>	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 7558</i>	8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vor Frue kirke, Storgt. 94. Biskopen og prestegården, tlf. 3604</i>	8.15	10.30
<i>St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 2101</i>	6.20	—
BODØ: <i>St. Eystein kirke, Hernesveien 22, tlf. 21 783</i>	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke, Salsgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31.VIII (St. Elisabeth Institutt, tlf. 1392)</i>	19.00 8.00	10.30 10.30
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205</i>	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

I redaksjonen:

Lars Roar Langslet, Gunnar Magnus, Albert J. Raulin O.P.,
Helge Erik Solberg og Nils Heyerdahl.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 42 37 43.
Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.
Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 42 31 70.

Abonnement (direkte ell. gjennom
postkontorene). Kr. 20 pr. år,
kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen
(se nederst på omslagssiden). 24
nummer årlig. - Postgiro 153 21.

ÅPENHET - OG TROSKAP

Den kirkelige fornyelse som Konsilet har åpnet for, kunne utstyres med det samme motto som de store fornyelses-epoker i vår kultur: *Ad fontes!* — «tilbake til kildene!» Det gjelder visst for Kirken som det gjelder for kulturlivet, at fornyelsens dynamikk oppstår i den fruktbare spenning mellom å se tilbake og å søke videre frem. De to bevegelser som vel har vært de viktigste utløsende faktorer bak nyorienteringen i Kirken — den liturgiske bevegelse og Bibel-bevegelsen — er nettopp frukter av konfrontasjonen mellom samtiden og tradisjonens dypeste og opprinneligste lag; dermed åpnet de for kilder som skulle bli til næring for hele Kirkens liv.

Det har vært skrevet meget om den uro mange har følt ved at denne fornyelsen lar gamle former forsvinne, og nye tre frem — ofte preget av famlen og usikkerhet. Skulle ikke Kirken være selve sikkerhetens klippe i en verden som stadig forandrer seg? Hva står fast når også den har gitt seg omskiftelsene i vold?

Det er sant nok at disse bekymringer ofte er overdrevne. Under det hamskifte vi ser, forblir Kirkens vesen intakt. Den Hellige Ånd virker i den, så Kristi legeme kan bygges opp, og Hans høst bli stor og rik. Troens visshet om dette gir oss kraft til å ta imot det nye som skjer, i tillit til at det har del i Hans plan.

Men vi som mener at nyorienteringen svarer til Kirkens reelle behov, må vokte oss vel for å tilskrive oss selv noen ufeilbarlighet som fremskrittets herolde. Vi må forstå at de bekymringer som kommer frem (til enkeltes irritasjon, det kan ikke nektes), bunner i kjærlighet til Kirken, og at endog den motstand som ytes (til enkeltes forargelse, det kan heller ikke nektes), kan ha en nødvendig funksjon i Kirkens utvikling. Den er et viktig botemiddel mot den fare for triumfalisme og lettvinnt tradisjonsforakt som alltid følger med perioder av åndelig gjæring og fornyelse. Den er en påminnelse om at vi ikke må la oss friste til en reformiver som forkaster også det som har livets rett.

Den ekstreme bekymring over reformene i Kirkens liv kan være symptom på sviktende tillit til Ham som har lovet å være med sin Kirke alle dager inntil verdens ende. Men den ekstreme bekymringsløshet kan på sin side være symptom på bristende forståelse for de kår Kirken må leve under, fordi den også er et samfunn av syndige mennesker, med begrenset synsfelt, men med desto større evne til å ta feil. Derfor er det godt at Kirken i en overgangstid som den vi gjennomlever, også rommer dem som føler at deres hjerte henger ved det «gamle», og alltid stiller reformistene overfor den strenge prøve som deres reformer bør og må bestå: Er dette godt nok? Er dere sikker på at ikke mere går tapt enn det som vinnes?

Å reformere betyr å gi *ny form*. De to ordene står i en viss innbyrdes spenning: Det *nye* bryter med en etablert orden, mens *form* nettopp forutsetter orden. Derfor er det ikke til å unngå at en reformperiode i en viss forstand blir en krisetid, hvor nyvinninger og feilgrep undertiden holder følge. Det stiller store krav til oss. Vi må især bestrebe oss på å styre unna formløshetens farer, og arbeide for at det nye antar former som er høyverdige.

Denne i seg selv profane regel for all ekte reformisme får sitt særlige overlys fra det vidnesbyrd vår tro gir om Inkarnasjonen, — Kristi reelle nærvær i den verden vi er satt til å forme. Det lyset gir siktepunktet også for de reformer som i dag gjennomføres innenfor Kirken: De skal vidne om Kristi nærvær i verden. De bygger på den gamle grunnvoll, i tiltro til at en levende tradisjon alltid har evnen til å fornye seg og anta nye former, uten at noe vesentlig går tapt underveis. Denne fornyelse er *vår* oppgave. Den er en utfordring til både vår troskap mot det gamle og vår åpenhet for det nye. I fornyelsens dynamikk er nemlig troskapen mot det vi har arvet, og åpenheten for vår samtid to sider av samme sak. Forsømmer vi en av delene, ender vi enten i pietetsløshet eller forstokkethet.

Da Pave Johannes ble spurt hva Konsilet skulle tjene til, svarte han med å åpne vinduet, og sa: Dette! Siden ham har frisk vind blåst gjennom Kirken, og fjernet adskillig ærverdig støv. Men han var også den som — med Gunnel Vallquists ord — ga oss forbilledet på «tålmodighet, ydmykhet og respekt, ikke for det som er urett, — men for det som kan virke foreldet og unødvendig, og som man ikke har vunnet seg rett til å avvise før man har vist seg sterk nok til å utholde det, med sansen i behold for det vesentlige og det ene nødvendige».

L. R. L.

HVOR ER
DU, GUD?

«St. Olav» starter i dette nummer, på s. 282, en serie av artikler skrevet av den kjente franske prest André Brien. Pater Thomas Patfoort har oversatt og bearbeidet dem for våre lesere.

SPENT SITUASJON I BRASIL

Spenningen mellom kirke og stat i Brasil vokser. Det begynte å ulme i 1964 da Castello Branco overtok regjeringsmakten, og det er en kjent sak at regimet fra første stund har hatt en sterk motstand i de fattiges talsmann, erkebiskop Helder Camara. Det bemerkelsesverdige nå er imidlertid at også krefter i Kirken som hittil har forholdt seg mer passive, er i ferd med å slutte opp om Camaras linje. Erkebiskop Scherer fra Porto Alegre angrep således nylig myndighetenes politikk og gikk imot et lovforslag som tok sikte på å begrense stemmeretten for medlemmer av et politisk parti.

Under erkebiskop Camaras ledelse har unge prester i Brasil utarbeidet en reformplan som kan bety et sosialt fremskritt for de fattige innbyggerne i nordøst hvis den blir gjennomført. I denne del av det mektige land ligger den enkeltes årsinntekt under 700 kroner. Samtidig vet man at i hele Brasil eier 62 000 personer 117 millioner hektar jord, mens en million småbønder tilsammen må nøyes med 7,4 millioner hektar. Det er dette moralske spørsmål sammen med analfabetismen som Helder Camara og hans stadig voksende skare av katolske meningsfeller atter og atter vender tilbake til.

Situasjonen ble tilspisset da politiet nylig arresterte noen studenter som hadde deltatt i møter i klostre i Belo Horizonte.

I 1964 hadde revolusjonsregjeringen oppløst den nasjonale studentforening og beordret dannelsen av en ny, loyal forening. Imidlertid planla medlemmer av den gamle forening et møte med medlemmer av den katolske studentgruppen. Benediktinerne, fransiskanerne og dominikanerne stilte lokaler til rådighet for deltagerne. Regjeringen utstedte forbud mot møtene, men dette ble ignorert til tross for store troppekonsentrasjoner i Belo Horizonte.

Og da studentene etter sammenkomsten sendte ut en resolusjon som fordømte innskrenkningene i borgernes rettigheter, gikk politiet til arrestasjoner som ble utført med brutalitet. Det snakkes også om tortur.

Den neste søndagen tordnet rektoren for dominikanerseminaret i sin høymessepreken mot regjeringens metoder. Vi beskjefter oss ikke med politikk, men når man anklager oss for kommunisme bare

fordi vi reagerer mot urettferdighet og løgn, må man svare, sa han.

Slik er forholdet mellom kirke og stat i dagens Brasil forverret.

Spania

En av de første biskoper som har tatt konsekvensen av pavens motu proprio «Ecclesiae Sanctae» — hvor det anbefales en frivillig aldersgrense på 75 år — er erkebiskop Olaechea Loizaga i Valencia. Han er 77 og bekjentgjorde sin avgang i et hyrdebrev som nylig ble opplest i erkebispedømmets kirker. Hans avgang kan få politiske følger i Spania fordi han sitter i et tremannsråd som ved general Francos bortgang skal velge monark eller en regent hvis dette ikke på forhånd er ordnet av statsjefen.

NILS HEYERDAHL:

KIRKENE

Under et intervju i fransk radio nylig med professor, dr. theol. Einar Molland og pater Yves Congar OP, stilte en litt ivrig journalist et spørsmål som nok ofte frister folk av hans profesjon når de står overfor fremtredende representanter for forskjellige kirkesamfunn i dette økumeniske tidehvert: «Kan det snart bli aktuelt med en sammenslutning?» Vi går ut fra at vår norske kirkehistoriker trakk litt på smilebåndet: så enkelt er det dog ikke, og bør heller ikke være. Vi har vært adskilt i fire hundre år. En stor del av tiden har vi ligget i hver vår skyttergrav. Det som nu later til å være satt igang, er ikke raskt sammenkaltede forhandlinger av politisk mønster med sikte på å oppgi litt og forlange litt annet, så man endelig kan få slått seg sammen et sted i kompromissenes tynne luftlag. Det er noe ganske annet det dreier seg om: en samtale. Og en lang samtale, som bare såvidt er begynt.

Professor Molland er blant dem her hjemme som har forsøkt å begynne. Hvilket blant annet har ført til at vi katolikker er kommet i vane med stadig å trekke veksler på hans velvilje og arbeidskraft. Skal man ha et foredrag i Katolsk Studentlag om «evangelisk og katolsk», skal man ha en luthersk teolog til å tale ved et celebret besøk fra Vatikanets Sekretariat for kristen enhet, skal man ha et foredrag i Katolsk Forum om den interkonfesjonelle dialog etter Konsilet — for bare å nevne noen spredte eksempler — så ringes det øyeblikkelig til Universitetets teologiske fakultet. Hvor man kan risikere å få det svar at professor Molland er opptatt. Han leder nemlig akkurat nu et seminar over Det annet Vatikanekonsils dokumenter.

Nylig utgjorde han sammen med universitetsstipendiat Peter Wilhelm Bockman det norske innslag ved et to og en halv uke langt økumenisk seminar i Strassbourg. Det gir oss et kjærkomment påskudd til å oppsøke ham på hans kontor på Blindern og be om en samtale — om samtalen.

☆

TALER OM KIRKEN

✓ SAMTALE MED PROFESSOR EINAR MOLLAND

Som kirkehistoriker er De vant til å se de kirkelige hendelser i et større perspektiv, professor Molland. Hvordan vil man komme til å betrakte Det annet Vatikan-konsil når man har fått det mer på avstand — har det hatt så stor betydning som særlig vi katolikker er tilbøyelig til å tillegge det i dag?

— Det er ikke tvil om at Vatikan-konsilet både på evangelisk og katolsk hold i dag blir tillagt en enorm betydning, og jeg tror avgjort med rette. Et vidnesbyrd om at det forholder seg slik har man for eksempel i det fortrinnsrike verk «Lexikon für Theologie

— Det vil jeg bestemt tro. I betydning står Vaticanum II på linje med Tridentiner-konsilet, det innvarsler en ny periode.

— I katolsk teologi, slik det bl. a. kommer til uttrykk i Konsilets dekret om åpenbaringen, blir ikke *tradisjonen* lenger fremhevet så sterkt som en selvstendig «kilde for åpenbaringen», og det mer statiske, hierarkiske kirkebegrep har, særlig i «De Ecclesia», fått et vesentlig supplement i forestillingen om Kirken som *Guds folk*. Finnes der noen motsvarende tendens i protestantisk teologi — f. eks. til ikke bare å understreke *Sola Scriptura*-prinsip-

aller største interesse. I en gruppe på 40 teologer, som representerte en hel rekke protestantiske kirker plus den ortodokse, ble det her gjort et alvorlig forsøk på en ny gjennomtenkning av problemene omkring den kirkelige tradisjons betydning for vår tro. Det er ihvertfall *ett* eksempel på at problemet opptar teologene utenfor den romersk-katolske kirke — som forøvrig den gang hadde sendt observatører som deltok aktivt i forhandlingene.

De er nylig kommet hjem fra et økumenisk arrangement i Strasbourg, professor Molland. Vi har inntrykk av at denne by frembyr et særlig fruktbart jordsmonn for økumenisk arbeid?

— Det kan man trygt si. Det er nok ingen tilfeldighet at nettopp Strasbourg ved flere anledninger er blitt valgt som åsted for økumenisk kontakt. Denne by har jo gjennom historien vekselvis ligget under fransk og tysk overherredømme, og er som resultat av dette blitt et usedvanlig interessant møtested for forskjellige kulturelle og religiøse impulser. Her tales både tysk og fransk, to tredjedeler av befolkningen er katolikker og en tredjedel protestanter, mest lutheranere og, vel å merke, de konfesjonelle grenser skjærer tvers igjennom sprogrensene. Alsace har en særlov-givning som gir regulære statstilskudd både til den katolske og den protestantiske kirke, og Strasbourg har det

(Forts. side 286)

To forgrunnsskikkelser under det økumeniske seminar i Strasbourg: dominikanerpater Yves Congar, en av dem som har betydd mest for katolsk teologi i vår tid, og professor K. E. Skydsgaard, Det Lutherske Verdensforbunds observatør på Konsilet.

und Kirche», som var bortimot ferdig da Konsilet ble åpnet. Redaktørene innså allerede da at meget av det som her sto, ville bli foreldet etter Konsilet, og tok konsekvensen av det: Idag er det under utgivelse hele to ekstrasbind som inneholder alle Vatikan-konsilets 16 erklæringer. Det er utvilsomt en riktig vurdering av disse dokumenters betydning som ligger til grunn for en slik tilføyelse.

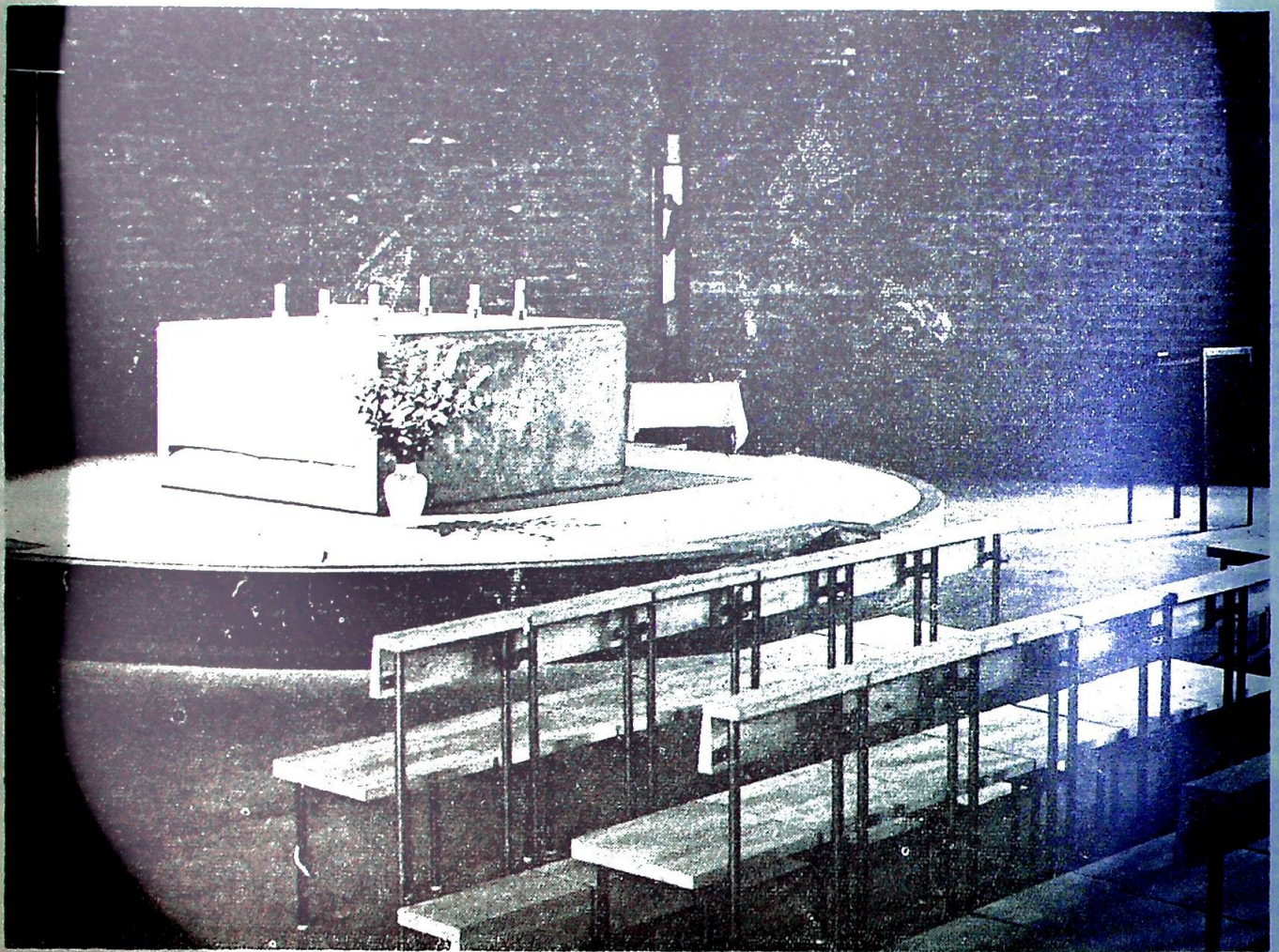
— Så vi har faktisk i disse årene vært vidne til kirkehistorie?

pet, men også Kirkens og den kirkelige tradisjons betydning?

— I høy grad. Det merket man ikke minst på den internasjonale *Faith and Order*-konferansen som ble holdt i Kirkenes Verdensråds regi i Montreal i 1963. Den seksjon som jeg ved den anledning hadde æren av å være formann for, hadde nettopp dette emne som hovedpunkt — «Skriften, tradisjonen og tradisjonene» — og jeg tror man tør si at nettopp denne seksjons arbeid ble møtt med den

Finland

Den 1. september begynte professor dr. Seppo Teinonen de første forelesninger over økumenisk teologi ved universitetet i Helsingfors. Det er den første lærestol i økumenikk som er opprettet i Norden.

MENIGHETSKIRKEN

AV JOHS. BRUCE

Katolske arkitekter i USA var tidligere i år samlet til en kongress der man skulle drøfte moderne kirkearkitektur. Arkitektene kom nesten ikke igang med å drøfte selve emnet, de brukte storparten av tiden til å diskutere hva en kirke egentlig er for noe.

For mange vil dette virke uforståelig. Vi vet da hva en kirke er, hva den skal brukes til. Arkitektens oppgave blir å tegne et bygg som passer til formålet.

Ved nærmere ettertanke vil mange kanskje komme til at det likevel ikke var så rart at arkitektene stanset ved selve kirkebegrepet. Vi har så alt for lett for å stivne i vedtatte former, slik skal en kirke se ut, sier vi og slår oss til ro med det.

Men den utvikling på det liturgiske området som startet mange år før konsilet krever også at man tar selve gudshusets form opp til drøftelse. Den liturgiske fornyelse, legfolkets aktive deltagelse i messeofferet, alt dette som presset seg frem, som fikk sin offisielle godkjennelse og som utkrystalliserte seg på konsilet, har medført at mange har ment at kirkebygget måtte forandres.

Arkitekter verden rundt har i mange år arbeidet med dette problem. Den som har reist noe rundt på Kontinentet har ikke kunnet unngå å se hvilket kaos som hersker på dette området. Vi finner helt konvensjonelle kirker «pene kirker med vakre bilder» som ikke skal vekke noen til et nytt syn, og vi finner alle mellomting helt frem til ultramoderne bygg som ofte,

må man dessverre si, er rene bomskudd. Et entydig syn på selve kirkebygget har vi langt fra funnet ennu. Fortsatt råder usikkerheten. Slik vil det og må det være i en oppbruddstid, man skal ikke dømme de mislykkede forsøk for hårdt, men glede seg over at det arbeides på denne front. Og dette er et arbeide som må engasjere også den vanlige legmann. Det er ham som skal bruke kirken, det hjelper lite at et bygg berømmes av arkitekter, kunstnere og estetikere hvis ikke menigheten kan fatte arkitektens intensjoner. Men den jevne legmann kan heller ikke vente at det nye skal tale til ham umiddelbart, han må møte det nye med åpent sinn og med kunnskap om det som skjer i Kirken i dag. En kirke som han må slite for å bli fortrolig med, kan i lengden gi ham

langt mer enn en såkalt vakker og stemningsfull kirke som bare kaller på de mer overfladiske følelser.

Det ble en lang innledning dette, men jeg tror den kan være nyttig når vi legfolk nu efter en kort tids bruk forsøker å gjøre oss opp en mening om den nye St. Hallvardskirke i Oslo. Kirken er allerede berømmet av en rekke kulturpersonligheter, men det vesentlige er vel hva den enkelte troende får ut av den nye kirken. De færreste av oss er i stand til å bedømme et slikt byggverk ut fra arkitektoniske og bygningstekniske synspunkter, men vi bør være istand til å gjøre oss noen refleksjoner om den ut fra vårt møte med den i bruk.

En slik vurdering må unektelig bli høyst subjektiv, men jeg tror likevel at den kan ha sin verdi.

Det som vel først og fremst slår en er at arkitekten her har sprengt det gamle kirkebegrep. Det skarpe skille mellom presten og menigheten er borte. Den runde form gjør at man fra hele kirken likesom skyves frem og opp mot alteret, det som der skjer er ikke lengere prestens egen sak, det er ikke noe vi kirkesøkere passivt ser på mens vi er beskjefliget med våre private andaktsovelser, eller mens tanken går på vandring, kanskje lokket av et vakkert farvespill i et vindu eller et sødmefyllt maleri. Her er det fellesskapet i offerhandlingen som er avgjørende.

Men så er det forunderlige skjedd at samtidig som kirken samler, så rommer den i seg noe som jeg i mangel av et bedre ord vil karakterisere som sprengning. Sin runde form til tross er kirken intet lukket rom. Det er åpninger, det er nye dristige vinkler, som gjør at man føler at det som her skjer også i høy grad angår det som finnes utenfor de strenge vegger. Det er en rystende opplevelse. Vi blir pinlig

(Forts. side 287)

Danmark

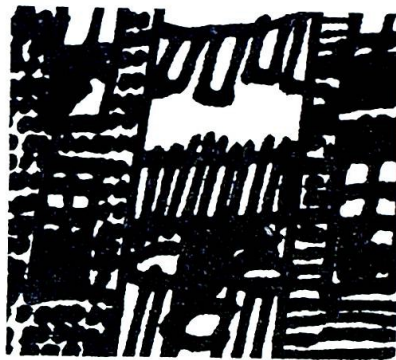
Biskopen av København, Hans L. Martensen, sier i et hyrdebrev til de danske katolikker at han vil innkalle alle landets sogneprester til et møte 25.—27. oktober. Dette møtet skal ha følgende hovedoppgaver: Det skal drøfte hvorledes sognene bedre kan samarbeide og samordnes, det skal videre gi sogneprestene mulighet til å uttale seg om den liturgiske utvikling og endelig skal møtet forberede en synode i bispedømmet hvor også representanter for legfolk og ordenssøstre skal delta.

RAPPORT FRA GENEVE:

KIRKE OG REVOLUSJON

Forholdet mellom kirke og verden er for alvor kommet under debatt. Etter Vatikankonsilets behandling av emnet, har også Kirkenes Verdensråd tatt spørsmålet opp på verdensplan med en konferanse i Genève denne sommeren. Roger Mehl i Le Monde har skrevet en artikkel om forskjellen i de to kirkelige verdensmøters behandling av emnet.

Det heter bl. a. i artikkelen: Rent umiddelbart er man fristet til å trekke en sammenligning mellom Vatikankonsilets behandling og vurdering av Skjema 13 hvis resultat nå foreligger i pastoral-konstitusjonen «Glede og håp» og Kirkenes Verdensråds behandling av samme

emnekrets i sommer. Det er imidlertid en vesentlig forskjell som man straks oppdager. Det katolske kirkemøtet ville gi en fremstilling av kirkens lære om forholdet til den moderne verden. I Genève har det snarere vært snakk om å motta undervisning enn å gi undervisning. Derfor møtte i Genève et flertall av spesialister fra forskjellige grener: sosiologer, etnologer, økonomer, jurister og politikere. Blant disse tilhørte ikke så få opposisjonen i de forskjellige land. Noen til og med illegalt.

Teologene på Genève-konferansen har vist en ydmykhet som også har slått de romersk-katolske observatører. Legfolks innsats har vært dominerende. De tekster man kom frem til er først og fremst beregnet på internt bruk i de lokale kirker, de er ikke læremessige uttalelser. De vil også komme opp til debatt på Verdensrådets møte i Uppsala i 1968. Her skal man så treffe avgjørelse om deres videre anvendelse. Her vil man forsøke å bli klar over om kirkene er blitt tilstrekkelig belært til selv å bli «belærende».

Denne fremgangsmåten virker kanskje unødig komplisert. I virkeligheten gir den uttrykk for noe grunnleggende. Den betyr at den moderne utvikling som er

satt igang av den tekniske revolusjon er så komplisert at kirkene ikke mener at de har rett til for hurtig å felle noen avgjørende dom. Dr. Vissert Hoofst har uttrykt det ved å si at kirkene i dag må opptre «sokratisk». De må ikke være dogmatiske. Teologien må på disse områder opptre uten falsk beskjedenhet, men også i ydmykhet akseptere videnskapens og teknikkens resultater.

Dialogen var under tiden brutal. Det viktigste er likevel at den har funnet sted, skriver Mehl. Det var bare noen få som forsøkte å unndra seg den ved å søke ly i en verdensfjern og pietistisk kirkeoppfattelse. Det tydeligste eksempel på dette var den magre suksess den russisk-ortodokse eksilteolog Gheorghiu hadde med sitt budskap om en kirke som er hevet over historiens, tidens og kjødets interesser.

Konferansens «overskrift» var Kirke og Revolusjon. Men langt fra alle har samme oppfatning av det revolusjonære. For de vestlige dreier det seg om den tekniske revolusjon som karakteriserer industrisamfunnet. For representantene fra utviklingslandene som var i flertall var ordet revolusjon ladet med mer sprengstoff. De talte om befrielse fra koloniherrdømmet og deres avløsere. De ønsket en teologi basert på denne oppfattelse av revolusjonen. I århundrer har teologene operert med en teologi basert på begrepet «orden», hvor verdensoppfattelsen var rent statisk og ubevegelig. Nå vil man se dynamikken i Guds rike uttrykt i de revolusjonære omveltninger. Disse skulle være uttrykk for noe mer autentisk kristent.

Det oppstår også en ny form for klassekamp. Det er kampen mellom dem som har innflytelse og dem som er under innflytelse. Derfor bør de kristne være med på å gjøre fler og fler ansvarlige. Man bør begunstige alle former for et kollektivliv som gir den enkelte medansvar og konkret medinnflytelse på samfunnet. Det må være mellomledd som hindrer at de nye statene blir totalitære.

I det hele tatt var det bemerkelsesverdig hvor hurtig man nådde til enighet om sosialetikken, mens den individuelle etikk bragte dype uoverensstemmelser for dagen. For eksempel var man uenige om de unges samliv før ekteskapet, om abortlovgivningen, fødselskontroll og anvendelsen av ikke-vold metoder. Dette er en fullstendig ny situasjon.

BLIKK på TIDEN

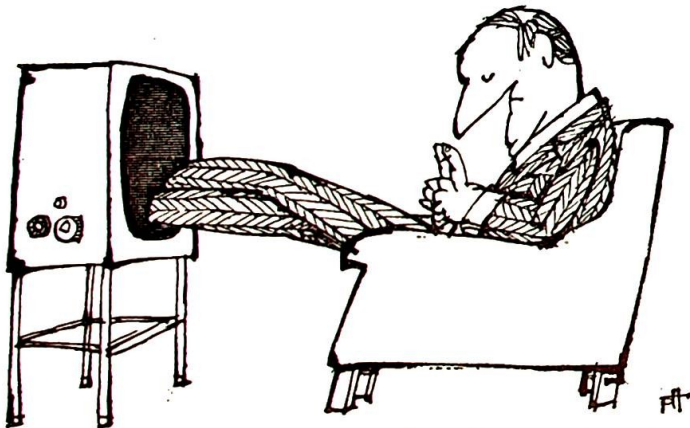
TUR-RETUR

■ Annenhver uke sitter man med en bunke utklipp og inntrykk — på denne tiden også med en blekere gressplenflekk og et syrlig, nesten rykende luftdrag i nakken fra det åpne vindu. Det er høst — og kulturdebatten innledes forsøksvis. Ambassadør Edbergs bok vekker en del oppsikt, man forsøker å gjøre seg opp en mening om Churchills livlege, lord Moran, på trikken hjemover en ettermiddag, avisenes bokanmeldere ligger i de fleste tilfeller som vanlig litt etter allerede i starten med sine dystre oppgaver og teatrene, ja, de samlet støv en stund.

Det er så man kjenner hvordan det norske folk litt motvillig tar fatt på høstens løft. Det er kanskje mange som heller ville gjort noe hjemmekoselig og enkelt i stedenfor å «bedrive kultur» eller å granske den rykende horisont — akkurat som mannen som sendte følgende leserbrev til «Verdens Gang» om dagsrevyen i TV (VG, 9. sept.):

«Det kan være delte meninger om mange av programmene i TV — men en post som Dagsrevyen er alle interessert i, og ser på. Noe som en ofte hører kritisert er at de fleste reportasjer innenlands blir kuttet ned til et minimum. Mange mennesker har tilknytning til stedet og det som går for seg, en sitter der spent og venter på billedene og så opplever en at det er over på et øyeblikk — en har faktisk ikke fått med seg noe. Kan en ikke ta litt lenger tid på slike reportasjer? Slik at en har litt igjen for det? Eksempel: programmet i Hallingdal da Olav Slettos byste ble avduket — og fra Bø i Telemark i sommer ved Torkjell Haugeruds minnestevne. Disse reportasjer og mange lignende ble en stor skuffelse.

Skal først noe nedkuttet vil jeg foreslå at en kutter inn på de lange filmene fra Vietnam, Rhodesia og andre steder. Det er bent frem kjedelig å se på de stadige opptøyene.»

For oss som dessverre lever av å snakke om «de stadige opptøyene» (for et yrke) er det likevel ikke annet å gjøre. Men noen jublende start på høstens kulturdebatt er ikke mulig når folk hungre etter lange minneprogrammer. Vi forstår for den saks skyld godt at Morgenpostens sjefredaktør Asbjørn Engen simpelthen flytter til Stockholm og blir PR-sjef i SAS, vi er såmen fristet til å ta et fly av og til vi også. Et jettfly.

Om Stockholm kan være noe mer spennende er selvfølgelig et helt annet spørsmål. Og det kan bevises svart på hvitt at Rolf Edberg først ble noe mer enn en dyktig presseman, senere diplomat — da han hadde bodd i Oslo en stund.

HVA ER MENNESKET?

■ Noen anmeldere har klart sett ambassadør Edbergs bok «Et støvgrann som glimter» som en utfordring, en av dem

er «Aftenposten»s Finn Jor som i en kronikk (5. sept.) også tar imot utfordringen:

«Man spør altså: I hvilken forstand vil de økede kunnskaper forandre vår oppfatning av mennesket? Tar man utgangspunkt i vår viten om den ytre verden, med eksempel i svimle stjernemyriader, er mennesket et intet. Alle er enige i det, også Bibelen. Men åpenbart er det ikke så vanskelig for oss å holde denne abstrakte tanke sammen med den selvfølgelig forutsetning at vårt liv har en uendelig betydning — nemlig for hver enkelt av oss. Det er ingen objektiv sannhet. Det er en vurdering, en tro om man vil, men uten en slik vurdering eller tro er vi ikke i stand til å gi vår tilværelse struktur og sammenheng. Mennesket fortolker seg selv som et metafysisk vesen. Etablerer man en verdiskala, bedriver man metafysikk.»

«Derneft: Forfatteren hevder ikke bare menneskets samklang med naturen, han hevder at det enestående ved å bryte ut av naturens stengsler, og på avgjørende måte påvirke sitt miljø og derved forandre sine eksistensbetingelser. Denne påvirkning har hittil skjedd blindt, sier han, dessverre uten å gå nærmere inn på hva han mener. Imidlertid må mennesket nå lære å styre denne påvirkning med åpne øyne.

Fremfor alt gjelder det å overvinne klubbmentaliteten som mennesket har hatt fra begynnelsen av og ennå har. Her har det ikke foregått noen utvikling — bortsett fra at våpnene er blitt stadig farligere. Og mens aggresjonen temmes, skal andre sider av mennesket utfolde seg. Naturen skal altså foredles, det dreier seg om kultur.

Det er egnet til å forbause at forfatteren så fullstendig ser bort fra de mange forsøk som tross alt er gjort på å omskape mennesket. På hans egne premisser skulle han for eksempel ha kunnet se religionene som forbundsfeller i denne kamp. Hinduismens ærefrykt for livet, jødedommens ti bud, kristendommens «Du skal elske —», hva er dette annet enn forsøk på å holde menneskets aggresjon i sjakk, foredle det og skape en bedre verden?

Man kan si at det har lyktes dårlig. Javel — men vil en følelse av samklang med naturen være en kraftigere impuls? Eller videnskapelige erkjennelser? Historien synes å tyde på at det er vanskelig å temme mennesket.

Naturvidenskapens resultater er imponerende. På et par menneskealder har den revolusjonert vår ytre tilværelse. Men har den frembrakt dyptgripende endringer i samlivet mellom mennesker? Er ikke hovedproblemene for oss de samme som for tidligere slekter: liv og død, kjærlighet og ansvar, sorg og glede? I så fall skal man kanskje være varsom med å forkaste de gamle svar som er utkrystallisert av lang erfaring.

Tiden er preget av respekt for videnskapen. Det er godt, men man skal ikke glemme at videnskap prinsipielt er uavsluttet, alltid er åpen for revisjoner i overensstemmelse med nye resultater. Derfor skal man også være varsom med å sette all sin lit til den. Og enda viktigere er det påny å gå opp grensen mellom det område hvor videnskapen har kompetanse til å uttale seg og det område hvor vurderinger og tro råder.»

Ambassadør Edbergs utfordring dreier seg om et helhetssyn på mennesket i romalderen. Som en av de første i den følgende høstdebatt synes vi Finn Jor aldeles utmerket gir ambassadøren ting å fundere på under nye fotturer i norske høyfjell.

TURDANS?

■ Det kan vel være vanskelig for noen av oss å forstå den måten de europeiske kongefamiliers forskjellige lykkelige allianser og giftemål berører partnernes tro. Særlig det danske kongehus har hatt sine problemer i den retning de siste årene, og menigmanns fasit må visst være at man har overgitt en vakker prinsesse til den gresk-katolske kirke — og snappet en vakker fransk greve fra den romersk-katolske. Man hører nesten smattingen fra billedbladene redaktører når de noterer seg disse bevis på det helt eksklusive «søte liv».

Og så glemmer både de og menigmann at det ikke kan være så enkelt for hverken prinsesser eller grever når de i vår tid skal krysse grensene for å kysse hinanden.

Det store franske ukebladet «Paris Match» (17. sept.) er selvfølgelig med i kappløpet, i teten. Men i en artikkel om den danske tronfølgers utkårede, grev Henri de Monpezat og hans formodede overgang til den danske folkekirke, slipper det ihvert fall også grev Henri selv til med en nødvendig korreksjon:

«— Meddelelsen om min konvertering har vært forhastet, sier greven. Jeg har bare sagt at det er min hensikt å konvertere. Jeg har ikke sagt at jeg har konvertert, og for øyeblikket angår saken bare min samvittighet og det land som jeg forplikter meg overfor når jeg gifter meg med Margrethe. Det er innlysende at man ikke konverterer som følge av kjærlighet, men som en trossak. Imidlertid krever mitt tilfelle også resignasjon. Jeg har vært hos den pavelige nuntius som har vist forståelse for at det er av politiske grunner jeg eventuelt konverterer. Jeg vil ha barn som skal kunne bestige Danmarks trone. Men den forhastede melding om min konversjon, forfalsker også problemet. Den gir inntrykk av at jeg har stilt Vatikanet over for en fullbyrdet kjennsgjerning, mens jeg nettopp er i kontakt med Vatikanet.

Meldingen om grevens konversjon har fremkalt en del røre i katolske kretser. Bladet har henvendt seg til en ikke-navngitt, høytstående representant for den katolske kirke som sier følgende om Kirkens syn på disse ting:

— Henri de Monpezats konvertering er ikke absolutt nødvendig for hans ekteskap. Den danske forfatning er klar: en prins-gemal kan være katolikk. Men han kan ikke bli regent. Til gjengjeld krever den samme forfatning at de kongelige barn får en lutheransk oppdragelse. Det er en vanskelighet, men ikke en uoverkommelig en. Den siste instruks fra det spesielle kardinalutvalg om de blandede ekteskap forutser klart muligheten av dispensasjon i de tilfelle hvor den katolske oppdragelse av barna ikke er mulig.»

Muligens vil dette være en løsning som alle parter, også pressen kan godta og forstå. For vår del håper vi at det i fremtiden blir en selvfølge at det går an å reise som protestant til hoffet i Athen og som katolikk til Amalienborg.

Vi liker ikke at den enkeltes trosliv trekkes opp av en slags kongelig turdans.

Det finnes jo en bedre måte å se problemet på, nemlig som en ganske enestående økumenisk chance. Slik pater Duclos omtalte det i et debattinnlegg om saken i danskernes «Kristeligt Dagblad» (8. sept).

Men for at disse chanser for fellesskap og forståelse skal utnyttes, trengs kanskje også større klarhet om bl. a. den katolske kirkes retningslinjer. Det er lite tilfredsstillende å få tips om foreliggende muligheter via «Paris Match», det må være tillatt å si det.

RADIKALT PLUSS?

■ «Aktuell»s redaktør Jostein Nyhamar redigerer et blad hvor han presenterer det helt gode — og av og til det helt smakløse. Redaksjonelt har han (17. sept.) noen sinte, men fornuftige ord om «Kulturradikalisme og pøbelvelde» — og vi er enige med ham i at det er en feilvurdering av visse konservative kretser å sette likhetstegn mellom kulturradikalismen i Norge og pornobølgen, ungdomsproblemer osv. Det er dog ikke så enkelt, disse problemer stammer også og like mye fra en svikt i de konservatives rekke.

Men når vi blir i nevnte nummer av Nyhamars blad, finner vi ett av disse glipp som de kretser han representerer har så vanskelig for å unngå. Disse glipp som gjør at man ganske uriktig av og til innbiller seg at det henger en viss flau matlukt ved hele «Aktuell». (Man glemmer at det er en fiskebutikk i etasjen under redaksjonens lokaler på Youngstorvet.)

I nr. 14 av «St. Olav» hadde vi en artikkel av Trygve Andersen om «Fredens dynamikk». For å illustrere den brukte vi et bilde fra femtiårenes blodige og tragiske oppgjør på Kypros. I nevnte nummer av «Aktuell» finner vi igjen bildet med følgende tekst:

— JEG HADDE ALDRI TRODD AT HAN BRUKTE 43 I SKO.

Kjære Jostein Nyhamar, det skulle være unødvendig å minne en så erfaren presseman som Dem om at det å redigere et blad er en heldagsaffære som også omfatter vitsetsiden. Hvis slike formløse, rå dumheter likevel skal passere som et radikalt pluss, må vi tilstå at vi begynner å forstå hvordan enkelte forledes til å bruke sterke ord om de aktuelle kulturradikalere.

Skjønt, De kan selvfølgelig ha vært bortreist den dagen ideen kom dalende. Ja, la oss håpe det. Broder Andreas.

TSJEKKISK

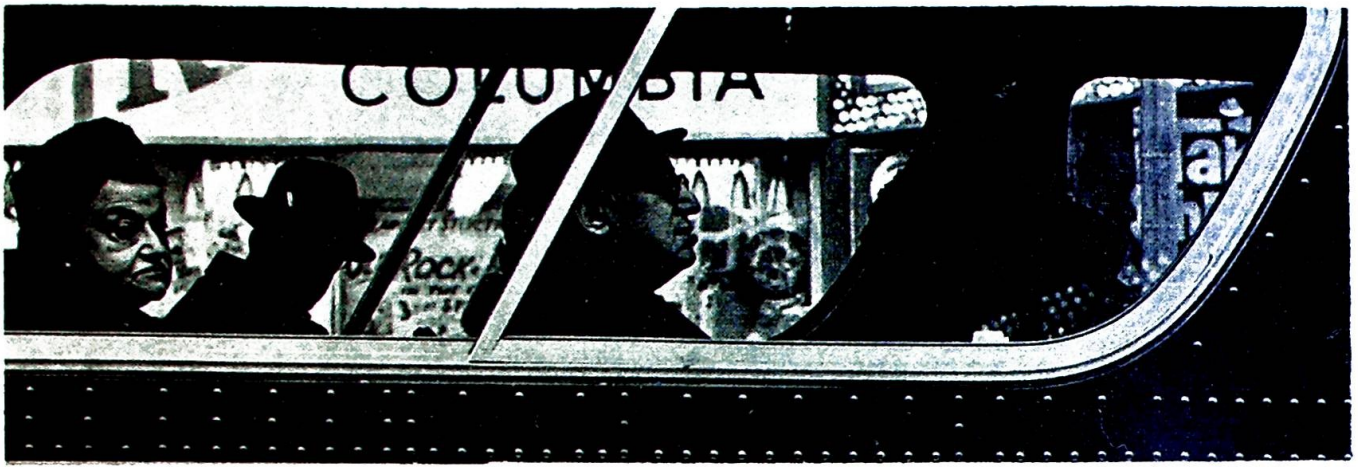
Tsjekkisk film har sin gullalder akkurat nå. I forrige uke var det Oslo-premiere på «Den lille butikk» med Ida Kaminska og Jozef Kroner i hovedrollene, og den fikk en stor, begeistret mottagelse av kritikken. Det var virkelig blitt en førsteklases film, bygget over en novelle av Ladislav Grossman handler den om en fattig snekker i en landsby i Tsjekkoslovakia i 1942, midt under deportasjonene av jødene. Snekkeren er en mann som klemmes, som en av anmelderne treffende sier «mellom sansen for det anstendige, det riktige og trangen til å leve og nyde de smuler som måtte falle fra okkupantens bord». Jo, studioene i Praha samler interesse.

Vi har imidlertid denne gang valgt i vår lille filmspalte bare å varsle om nok en tsjekkisk film, Milos Formans billedhistorie om piken Andulas opplevelse av drøm og virkelighet. I «Newsweek» (19. sept.) anmeldes New York-premierer (Loves of a blonde) med bl. a. følgende utbrudd: «For mennesker som elsker filmkunsten, er det å se denne filmen akkurat som å komme hjem igjen.» Det kunstige og kanskje litt blodfattige i enkelte eksperimenter er borte, bladets ellers ganske etsende anmelder snakker om D. W. Griffith, Jean Vigo, Jean Renoir og altså den 34 år gamle Forman i samme åndedrag og får oss faktisk til å spisse ørene. Det er ikke ofte man møter en så uforbeholden hyldest. Og når man så nettopp har sett Oslo-kritikken av en annen, god tsjekkisk film, blir man liksom dobbelt interessert. Er dette dagens høydepunkt i tsjekkisk filmkunst som nærmer seg våre strender?

«Loves of a blonde» handler om Andula, en av de tusener av piker som står ved samlebandene i dagens fabrikker, en pike som drømmer om kjærlighet — og som

(Forts. n. side)

HVOR ER DU, GUD?

AV ANDRE BRIEN

Er Gud til? Noen vil svare: for et spørsmål. Gud er infiltrert i hele mitt liv, han er min egentlige skatt, det er av ham jeg lever. Andre vil svare: Hva betyr alt dette? For meg er Gud bare et ord, jeg har hverken sett eller hørt ham, jeg tror bare det jeg selv kan konstatere. Andre igjen vil si at problemet om Gud ikke interesserer dem: Vi har ikke tid til å tenke på den slags, vi har mer enn nok med vårt arbeide og vårt hjem. Finnes det da ingen visshet på dette området som er så viktig for alt det andre? Er mennesket redusert til å tviholde på eller å benekte Guds eksistens uten noensinne å kunne bestemme seg ut fra en avgjørende grunn?

Der gis timer da selv de mennesker som mest går opp i sine gjøremål og ikke synes å bry seg det minste om religiøse problemer engstelig spør hva de egentlig gjør her på jorden og om verden virkelig er tom for enhver

akter å gjøre noe med sine drømmer. I en trist dansehall møter hun — og forsvinner — med en gutteaktig pianist. Og straks drømmen er virkelighet, begynner hun som den praktiske tsjekkiske pike hun er, å forsøke å skape noe mer fast og varig ut av eventyret.

Hun pakker en liten koffert og begir seg til pianistens hjem. Han er ikke tilstede, og hun overrumpler på en måte hans foreldre som sitter i undertøyet og ser på fjernsyn. De flykter inn i et annet rom, og Andula venter og venter på sin elskede. Straks han er tilbake, innledes de scenene hvor Forman lar foreldrene og sønnen krangle i én seng, mens piken sørgmodig lytter og undres, alene på pianistens værelse. Neste dag er hun tilbake i sin gamle tilværelse, tristere og neppe klokere.

I denne lille historien har Milos Forman skapt sin store film. Dette her er bare notert som et vink om at det er noe vi kan glede oss til.

sann kjærlighet. Dertil er det nok at de har konstatert at pengene eller det de holder på med ikke kan fylle deres hjerte, at de har vært skuffet, at de har møtt døden eller tvertimot at de gjennom et kjærlighetsforhold til et medmenneske eller et lite barn har opplevd at der gis så uendelig mer i mennesket enn det som kan måles og defineres.

Så spør man seg: Hva betyr alle disse dagene som jeg vandrer automatisk gjennom? Hvor blir det av meg etter døden, hvilken nytte er det i det arbeidet jeg gjør, hva blir det igjen av mitt strev for å leve skikkelig, respektere andre og spre glede omkring meg? De fleste av mine handlinger blir ikke sett av noen. Blir de så visket ut eller er de kjent av en som følger meg og som bevarer alt det jeg gjør av kjærlighet? Slike spørsmål trenger av og til voldsomt på i ensomme timer. Både vennskap og kjærlighet kan la det innerste rom i personligheten forbli tomt. Våre nærmeste er omkring oss, de ser oss leve, de snakker med oss. Likevel aner de ikke noe om det som ligger dypest i oss. Vi kan ikke fortelle dem det for de ville ikke forstå oss. Eller vi har ikke ord.

Da spør vi uvegerlig om der ikke finnes et vesen som kjenner oss innenfra, som lever med oss og bevarer i seg alt det vi gjør. I denne maurtue av en verden, gis der ikke et nærvær som følger oss og for hvem intet av det vi gjør er likegyldig? Man kan ikke leve uten å bli sett, kjent og elsket. Mennesket tåler ikke den totale ensomhet, for den strider mot dens natur. Når ingen bryr seg om oss mister vi lysten til enhver innsats, alt skal jo likevel falle tilbake i det store intet. Er Gud ikke til, er alt absurd og våre beste stunder er bare illusjoner som tiden driver mot ingenting. Døden vil oppsluke alt. Er Gud ikke til, er alt håp forgjeves.

Men vi må spørre videre: Hvor kommer den fra, denne lengselen etter å bli kjent og elsket som rører seg i våre hjerter? Hvorfor vil vi at noen skal kalle på oss og svare

— g.

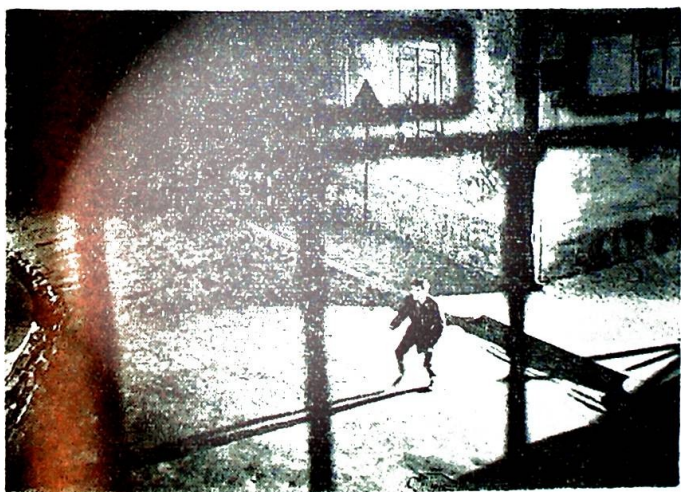
oss, hvorfor kan vi ikke finne oss i at alt skal være slutt med døden?

Menneskehjertet er gåtefullt. Alt det vi ser og rører ved har sin begynnelse og sin slutt. De mennesker vi ser dø, de penger vi har gjør oss ikke lykkelige, alt som er omkring oss kommer og går, men vi, vi vil leve bestandig, selv over dødens grense. Dyrene ser ut til å bære sin skjebne uten tanke utover det umiddelbare, vi lever i den samme verden som dem, vi har en kropp som dem og allikevel trenger vi noe annet enn dem, vi vil vite at der eksisterer En som ikke dør og som vil gi oss et evigvarende liv. Der er altså innerst inne i oss en kraft som går lenger enn denne verden, som går lenger enn alt det vi mener å vite om oss selv og alt det vi kan tenke oss. Mennesket overstiger mennesket uendelig, sa Pascal. Gud er i oss. Det er dette Guds nærvær som får oss til å søke det uendelige og til å tenke at intet av det som dør kan strekke til for vår lengsel.

«Når du vil be, gå inn i ditt kammer og be til din far som er i det skjulte og din far som er i det skjulte vil gjengjelde det» sier Jesus. Gud er i oss, i det skjulte. Når vi har latt gatens larm stilne, når vi har latt våre bekymringer og våre planer fare og i stillheten nådd frem til den dypeste sannhet i vårt liv oppdager vi at Gud er i oss og ventet utålmodig på at vi skal begynne å lytte til ham og elske ham.

«Gud er hos deg, på din munn og i ditt hjerte», sier profeten Esaias, «du behøver ikke å dra til havs eller å stige opp på de høyeste tinder eller å lese alverdens bøker for å finne ham. Det er nok å tie stille, å lytte inne i deg til ham som skapte deg og som elsker deg. Gud gir seg ikke til de hovmodige, han åpenbarer seg for de ydmyke som kan ta imot ham i sitt hjertes enfoldighet.»

«Sent elsket jeg deg, skjønnhet som alltid er like gammel og like ny, sent elsket jeg deg,» sukket Augustin. «Du var inne i meg, og jeg var ute, og det var ute jeg lette etter deg i det jeg kastet meg over de vakre ting du har skapt. Du var med meg, men jeg var ikke med deg, jeg ble holdt borte fra deg av de ting som ikke ville eksistere om de ikke var i deg. Du ropte etter meg, og din røst vant over min døvhet, du lystet og din glans jaget bort min blindhet. Nå lengter jeg etter deg. Jeg har smakt deg, og jeg sulter og tørster. Du har rørt ved meg, og den fred du gir gløder i meg.»

5. OKTOBER

Nobelprisvinneren, pater D. Pire, taler kl. 19
i Universitetets Aula.

ABORT OG PREVENSJON

AV

DR. THEOL.

J. VAN DER BURG

Jeg er redd for at artikkelen «Abort og prevensjon» i St. Olav kan gi anledning til farlige misforståelser. Forfatteren sier at «det store kirkemøtet så klart har slått fast foreldrenes rett til familieplanlegning når dette skjer i det rette perspektiv, i den rette mening». Han hadde måttet tilføye: «Og når det ikke brukes metoder som den katolske morallære forbyr». Med hensyn til barnetallet fremholder Vatikanconsilets konstitusjon nok at «i siste instans skal foreldrene selv avgjøre saken for Guds åsyn», men meningen er slett ikke at foreldrene selv kan bestemme med hvilke midler de skal regulere barnetallet. Forfatteren skulle også ha sitert de ord som konstitusjonen umiddelbart etterpå lar følge: «Kristne ektefeller skal være på det rene med at de ikke kan handle etter eget forgoftbefinnende, men alltid må la seg lede av en samvittighet som selv retter seg etter den guddommelige lov, og lytte til kirkens læreembete, og dets autentiske tolkning av denne lov i Evangeliets lys». Gjentatte ganger fremhever kirkemøtet at barnet er ekteskapets fremste gave. «Uten å se bort fra ekteskapets andre formål, går derfor den rette oppfatning ut på at ektefellenes innbyrdes kjærlighet og hele familielivet skal stimulere ektefellene til med godt mot å samarbeide med Skaperens og Frelserens kjærlighet, Han som gjennom foreldrene stadig utvider og beriker sin familie. Således vil de kristne ektefeller i tillit til det guddommelige forsyn og i selvfornekningens ånd herliggjøre Skaperen, og de vil strebe mot fullkommengjørelsen i Kristus ved uselvvisk og med menneskelig og kristen ansvarsbevissthet å påta seg den oppgave å føre slekten videre. Blant de foreldre som således utfører det oppdrag Gud har gitt dem, vil vi her fremheve disse som etter alvorlig felles overveielse, med storsinn går inn for å gi en barnerik familie en fullverdig oppdragelse» (n. 50).

Det er ikke riktig når det i artikkelen sies at «det avgjørende når det gjelder fødselskontroll må vel være mentaliteten, hensikten». Kirkemøtet lærer tvertom: «Når man prøver å forene kjærlighetens krav med det forsvarelige antall barn, så skal ikke dette, moralsk sett, bare vurderes ut fra ektefellenes oppriktighet og deres motiver. Ifølge disse prinsipper er det ikke tillatt for kirkens barn å prøve veier til fødselsregulering som kirkens læreembete i sin formidling av den guddommelige lov misbilliger» (n. 51).

Vi vet ikke hva det kirkelige læreembete vil avgjøre med hensyn til bruken av «pillen». Imidlertid forstår jeg ikke hva forfatteren mener når han skriver at «når katolske kristne har denne avgjørelse, kan vi igjen med full rett forsvare kirkens gamle linje i abort-problemet». Selv om kirken skulle avgjøre at pillen under ingen omstendighet er tillatt, vil det på ingen måte forminske vår rett til likesom konstitusjonen å fordømme fosterdrap og barnemord som «himmelropende forbrytelser» (n. 51).

KATOLSK FORUM

Neberggaten 15, Oslo.

FOREDRAGSAFTENER 2. SEMESTER 1966.

KATOLSK FORUM (Dominikanernes foredragsaftener) er et møtested for mennesker som ønsker forståelse av åndsstrømmingene i tiden, i konfrontasjon med katolsk tro, kultur og tenkning. Det er fri adgang til alle KF's aftener for alle interesserte. Med dette program går KF inn i sin 25. sesong.

Tirsdag 4. oktober kl. 20:

KATOLISISME OG NORDISK KULTUR ved magister
Lars Roar Langslet.

Også i kulturell henseende vil de nærmeste år bringe de nordiske land i stadig nærmere kontakt med det kontinentale Europa, og dermed konfrontere oss med den europeiske katolisisme som en kulturell utfordring. Hva kan nordiske katolikker bidra, så denne konfrontasjon kan bli til berikelse for den kultur vi selv har våre røtter i?

Tirsdag 11. oktober kl. 20:

PRESTEN OG FORFATTEREN. EN GRUNNLEGGENDE KONFLIKT I BERNANOS' FORFATTERSKAP ved professor *Hans Aaraas.*

«En landsbyprests dagbok», er nettopp kommet ut som pocket-bok i en ny norsk utgave. Med utgangspunkt i dette verk gir professor Aaraas en analyse av de to temaer i Bernanos' produksjon: presten og forfatteren.

Tirsdag 18. oktober kl. 20:

GOOD AND EVIL IN GRAHAM GREENE. (På engelsk) ved pater *Philip Caraman, S. J.*

Graham Greene's forfatterskap er vel kjent her hjemme, og hans siste roman «The Comedians» er nu også kommet på norsk under tittelen «Gjøglerne». Med utgangspunkt i denne roman gir pater Caraman — som er en god kjenner av engelsk litteratur — en analyse av det mest centrale problem i Greene's diktning.

Tirsdag 25. oktober kl. 20:

KIRKEMUSIKKEN I FORNYELSENS TEGN ved pater *Thoralf Norheim, O. P.*

Konsilets forordninger om fornyelsen av liturgien stiller oss også på kirkemusikkens område overfor en rekke problemer

og oppgaver. Pater Norheim tar i dette foredraget for seg de retningslinjer som må følges i løsningen av dem, for at fornyelsen både må bevare sammenheng med kirkenes tradisjonelle arv, og legge grunnlaget for nye landvinninger i kirkenes gudstjeneste.

Tirsdag 1. november kl. 20:

INNVENDINGER MOT KATOLISISMEN ved pater *Albert Raulin, O. P.*

En rekke engelske katolikker med tilknytning til tidsskriftet «Search» har utgitt en samling artikler som fremlegger meget frimodig og kritisk synspunkter i forbindelse med visse sider av katolisismen. Boken kommer i høst ut på norsk, og vil sikkert også hos oss vekke oppmerksomhet og diskusjon.

Tirsdag 8. november kl. 20:

DEN LUTHERSK-KATOLSKE DIALOG ET ÅR EFTER KONSILET ved professor *Einar Molland.*

Har konsilets økumeniske åpenhet ført lutherske og katolske kristne nærmere hverandre, eller står vi fremdeles langt fra hverandre?

Tirsdag 15. november kl. 20:

KIRKEKONSERT

i St. Dominikus Kirke, under ledelse av organist pater Thoralf Norheim.

Tirsdag 22. november kl. 20:

NB! I fransiskanernes nye kirke på Enerhaugen holdes foredrag om

OPPDRAK: KLOSTER OG KIRKE PÅ ENERHAUGEN ved arkitekt *Kjell Lund.*

Norsk søster hedres

Ved en høytidelighet i den franske ambassade nylig ble søster *Mary Reginald O. P.* overrakt *Palmes Academiques* for sin og Katarinahjemmets innsats for fransk kultur.

EN PAMINNELSE

i form av et ekstra inbetalingskort er nå sendt pr. separat post til alle som har glemt kontingenten for 1966. På forhånd takk til alle som husker den nå.

(Kr. 20,—, utl. kr. 24,—.)

St. Olav's ekspedisjon, Akersveien 5, Oslo 1.

Postgiro 1953 21, bankgiro 3965/163

En
klovns
funder-
inger

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke		
Lunden Kloster	}	Arendal
St. Elisabethsøstrenes		
Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet		
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.	}	Bergen
St. Pauls Kirke		
Vår Frue Kirke		
Marias Minde		
St. Franciskusøstre-		
nes Moderhus	}	Hammer- fest
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikael's Kirke	}	Hønefoss
St. Mikael's Prestegård		
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.	}	Lillestrøm
St. Elisabeth Hosp.		
Vår Frue Kirke		
Bispegården		
St. Olavs Kirke,		
Bispegården	}	Trondheim
St. Olavs kirke		
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

Hadde aftenforestilling på Hamar i forrige uke. Sang noen av mine gamle sanger og ... Nei, la meg ikke glemme historien nå. Om søster Maxima og den vesle ministranten som ...

Kanskje jeg burde svare på det andre brevet først?

Har fått et brev fra en katolikk som også synger en gammel sang: vi bruker for mange vanskelige ord når vi skriver. Økumenisme istedenfor kristen enhet for eksempel.

Det går over hodet på den alminnelige mann, står det i brevet.

Jo, jeg kan ikke noe med vanskelige, fine ord selv jeg. Satt og tygde på det en stund. Så oppdaget jeg en artig ting:

Vedkommende skrev delvis på norsk, delvis på engelsk når han skulle uttrykke sine vanskeligheter. Førsteklasses engelsk.

Og så begynte jeg å tenke omtrent slik: Jeg tror ikke det er en levende sjel av de som refser oss som selv regner seg til disse ukjente, stakkars alminnelige.

Privat vil de raskt nok tilføye med en latter at de selvfølgelig ikke har noen problemer, men det er altså dette med den alminnelige mann og kvinne.

Jeg har tenkt på det. Jeg kan svare omtrent på denne måten: gi meg et menneske som både klager over vårt sprogbruk og selv ærlig innrømmer at han eller hun blir stående «utenfor» i sak etter sak. Da er det en advarsel som vi må regne alvorlig med. Men spar meg for denne milde omtanke for de andre.

Den virker nemlig ikke helt ekte bestandig.

Spar oss for den milde omtanke for de stakkars med-katolikker som aldri leser aviser, aldri hører radio, aldri ser TV. Spar oss ...

Nå datt jeg av lasset igjen. Unnskyld, det kunne jo vært noe i det De skriver.

For å gjøre Dem blid igjen skal jeg avslutte historien fra Hamar. Den vesle ministranten kalte søsteren i dyp ærbødighet hele tiden for søster Maxima Culpa.

Mea culpa.

AGE.

CARITAS

Oslo Bispedømmes socialarbeide.

Mange i bispedømmet trenger hjelp, råd og veiledning.

Støtt trosfeller i nød!

Send din gave til

CARITAS OSLO

Fagerborggt. 17, Oslo 3, tlf. 69 30 15
Postgiro 2020 88 Bankgiro 40/42.696

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Enerhauggt. 4

Kontortid 12—13
mand., onsd., fred.

LEGMANNSRÅDET OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i
Akersvn. 5, 1. etg. Tlf. 41 04 41.

KATOLSK INFORMASJON

Studiebrev.

Skriv etter prospekt.

P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

STAVANGER

KROGH & PEDERSEN A/S

Spesialitet kaffe

STAVANGER

TEKNISK BUREAU A/S

Tlf. 27 000 - Stavanger

MOES AKTIETRYKKERI

Stavanger

GULLKANT

kaffe

fra

FRED. HANSEN

JOHAN FOSSE

Musikkforretning

STAVANGER

Katolsk forskole i Bergen

Ved St. Paul skole i Bergen er det i år satt i gang fire forskoleklasser for seks-åringar med i alt 65 elever. Hver gruppe har ca. 16 barn og har skolegang tre timer hver annen dag.

Skolestyrer, søster Rita forteller at det kommer barn til skolen helt fra Askøy, Eidsvåg, Laksevåg og Fana.

KIRKENE TALER OM —

(Forts. fra side 277)

eneste statsuniversitet i Frankrike som har teologisk fakultet — og sogar ikke bare ett, men to: ett protestantisk og ett katolsk fakultet som holder til under samme tak og som har det aller beste samarbeide seg imellom. Man tør i høy grad kalle det en økumenisk by.

Og hva var det som foregikk i Strasbourg denne gang?

— Det dreiet seg om et forskningsseminar for katolske og protestantiske teologer, holdt på det såkalte *Institutt for økumenisk forskning* som for en tid siden ble opprettet av Det Lutherske Verdensforbund. Det var 35 deltagere, hvorav en anglikaner og 8 katolikker, foruten foredragsholderne, som var pater *Congar OP*, professor *Skyds-gaard*, de to ledere for instituttet, professor *Vajta* og *Kantzenbach*, den protestantiske professor *Benoît*, den katolske professor *Nédoncelle*, begge fra Strasbourg og jeg selv. Det var en sjelden samling av teologisk ekspertise, nesten alle deltagerne var tilknyttet universiteter som professorer eller dosenter.

— Og hva diskuterte man?

— I første rekke behandlet vi to av Vatikankonsilets tekster, nemlig «De Ecclesia» og «De oecumenismo», som begge selvfølgelig er av stor viktighet for den protestantisk-katolske dialog. Vi gikk fortrøstningsfullt løs på den delen av teologien som kanskje omfatter de vanskeligste problemer innenfor økumenien i dag: læren om Kirken. Det var da naturlig å følge de to linjer som Kirke-dekretet selv opererer med: på den ene side Kirken som Kristi legeme, en lære som har en lang tradisjon bak seg i katolsk teologi, og på den annen side Kirken som Guds folk. Det siste er meget betydningsfullt, det representerer noe nytt i katolsk teologi som åpner nye muligheter for en konstruktiv samtale.

— De sa at Kirke-tenkningen var noe av det mest problematiske for den økumeniske dialog. Skapte det en anspent atmosfære?

— Slett ikke. Seminaret var preget av en særdeles åpenhertig og hjertelig atmosfære. Jeg var tildels forbauset over hvor stor samstemmighet det ofte var.

— Vi har noe å lære av hverandre?

— Ubetinget. Begge parter har noe å gi som den andre trenger. Økumenikk er og skal være toveistrafikk. Selvfølgelig er dette meget lettere å oppnå i land hvor de to kirker har stått ved siden av hinannen i lang tid og begge er tallmessig sterke, slik som f. eks. i Tyskland og Holland. Men også andre steder, hvor den ene part er i avgjort mindretall, må man være våken for hvilke verdier man har å tilføye hverandre. Ingen er seg selv nok.

— Vi tillater oss å oppfatte dette som moralsk støtte til vår egen lille private krig mot katolske salmer fra 1896 til fordel for gode norske Landstad-salmer! Til slutt et umulig spørsmål, professor Molland: Hvordan ville Luther selv sett på den økumeniske utvikling i våre dager?

(Forts. n. side)

<p>KJENTE FREDRIKSTAD- FIRMAER</p>	<p>Norske Fina ^A/_S Bensin - Petroleum - Fyringsoljer - Smøreoljer FREDRIKSTAD TLF. 5 820 TØNSBERG » 12 371</p>	<p>C. HANSENS Trykkeri og Bokbinderi Tlf. 13 056 FREDRIKSTAD</p>
<p>KÅRE KRISTIANSEN Fiskeforretning Telefon 13 190</p>	<p>Byens spesialforretning Olsson TAPÉT OG GULVBELEGG Agenlgt. 2 - Tlf. 17 080</p>	<p><i>Andr. Janne &</i> Kontormaskiner - Kontorutstyr Storgt. 4 - Fredrikstad Tlf. 12 945</p>
	<p>EDVARDESEN & NORHEIM A/S Autorisert Installatør Radio og Elektrisk utstyr Tlf. 11 220 - Fredrikstad</p>	<p>ØSTFOLDMEIERIET Avd. Fredrikstad</p>
<p>O. Henriksens Sønner Aut. Rørleggere og Rørhandel Etabl. 1904 FREDRIKSTAD Sentralbord 15 840</p>		

— Til det kan jeg bare si at Luthers egen intensjon ikke var å stifte en ny kirke. Det han ville, var å bringe Evangeliet til seier innenfor den eksisterende kirke. Den lutherske kirke er etter sine intensjoner ikke en partikular-kirke. Hvilket gir oss lutherske kristne en uavviselig forpliktelse til å delta med alvor og oppriktighet i vår tids økumeniske samarbeide og dialog.

fra konsilet. Og de strenge, nakne vegger, som ikke tillater noen distraksjon, de understreker nettopp dette vesentlige i vår tro og vårt liv.

Men jeg må til slutt ta med et moment til, nemlig at for meg står denne kirken først og fremst som en offerhandlingens og bønnens kirke. Alle-rede under innvielsesmessens merket jeg det. Her passer overhode ikke de store, flotte sungne messer, konsertmessene virker på meg totalt fremmede i denne kirke. Menigheten kan synge sammen i denne kirke, men man kan ikke vente å bæres hen på en bølge av musikkopplevelser fra orgelets mektige toner, og fra et sangkors prestasjoner. Musikken her må bli den dempede hjelp til menighetens fellessang, som på en eller annen måte må smeltes sterkere sammen med selve messen. Først og fremst er dette altså blitt den muntlige fellesbønns kirke, når vi sammen høyt ber messens tekster, da er det denne

kirken lever for alvor, da er det den brukes riktig.

En underlig tanke har slått meg: I denne kirken ville en enkel melodi passe best. Kanskje en av de enkle visemelodier som er vokst frem i Amerika hos de unge diktere av protestvisene, preget som melodiene er av folkemusikken, av negrenes sanger og av det moderne storbyliv. Den sprø gitartone uten «søt» etterklang, hører vel så meget hjemme her som orgelets mektige brus.

Vel, dette siste får være som det vil. Det spørsmål jeg tilslutt vil stille er: Har arkitekt Lund skapt en lytefri kirke, har han skapt fremtidens kirke? — Lytefri er kirken neppe, det kan den ikke være på det nuværende trin i utviklingen. Så stort som å si at det er fremtidens kirke går heller ikke. Men jeg tror vi kan si med sikkerhet at det er et bygg som vil spille sin store rolle i utviklingen. Og det er noe vi kan være stolte av og glade for.

MENIGHETSKIRKEN —

(Forts. fra side 279)

klar over at vi ikke lengere kan betrakte vår tro som noe som hører til innenfor kirkebyggets vegger, men at den er vårt viktigste livsgrunnlag. De færreste av oss har vel evnet å løse det problemet i dagens hektiske jag, i kampen for velstand og materialistiske mål. Slik blir kirken på Enerhaugen en påminnelse om noe av det viktigste

<p>Gode Bergens-firmaer</p>	<p>1/5 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482 BERGEN</p>	<p>Johan H. BENZON AS En gros - Telefon 10 106</p>
<p><i>Eches Fødehandel</i> NYGÅRDSGT. 19</p>	<p>ERLING KRAGE A/S PRYD- OG BRUKSKUNST Bergen Telefon central 14 110 Telegramadresse: «Kjell»</p>	
<p>FLYGEL - PIANO ORGELFABRIKK <i>Jacob Knudsen</i> BERGEN</p>	<p>HOPSDAL & DAHL A/S Aut. Installatør, Radio- og Utstyrforretning TORNØEGÅRDEN - BERGEN</p>	<p>K. & J. SOLHEIM Kjøtt - Pålegg - Delikatesser Egen Pølsefabrikk Solheimgt. 25 Tif. 99 016 Bergen</p>
<p>FORSIKRINGS- og PÆSELSKAPET VEITA STIFTET 1880 SAMMENSLUTTET MED ÆOLUS og <i>Bergens Brand</i></p>	<p><i>T. Beyer</i> BOK- OG PAPIRHANDLEL AKSJESELSKAP Strangt. 4 - Telefon 15020 - Bergen</p>	
<p>UR hos FINCKELSEN I Nygårdsgaten v/Eldorado og i Sletten Shopping Senter</p>	<p>D.A. KVALITET Alt i kontormøbler og stålrørsutstyr DIDR. ANDERSEN & SØN A/S Telgr.: Glas Bergen Tel. 15 090</p>	

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedr. adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

OSLO

*Våre annonsører
er gode firmaer!*

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Privat 55 77 87 - 69 43 72

TÅSEN BOK OG PAPIR A/S

ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsvei 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3 b, Oslo

Telefon 20 40 02 - 20 70 02

**KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER**

Jens J. Andersen
TØYENGT. 2, Oslo

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tifgr.adr.: RUSTFRIKNUT

WISBECH
ARTIESELSKAP

MAJORSTUA - OSLO

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetsarbeide.

Tlf. 21 69 06

Melitta
KAFFEFILTER

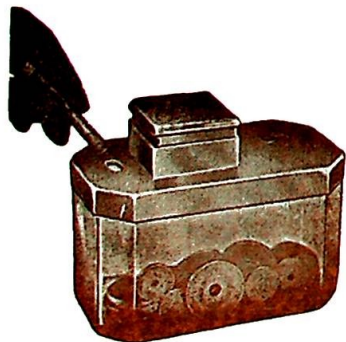
KAFFETRAKTER

og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE

DRØYERE KAFFE

Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

« KLAR »

Fåes i banker over hele landet

Johan Olsen & Sønner

Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90